GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 255. W Piątek dnia 30. Października. **1840.**

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 27. Października.

N. Pan Król. Szweckiemu Marszałkowi państwa i Generał-Porucznikowi Hr. von Brahe order orła czarnego, a dziedzicowi dóbr, Hr. Józefowi Łubieńskiemu w Pudliszkach, w W. Xięstwie Poznańskiém, order orła czerwonego 3ciéj klassy dać raczył.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 24. Października.

JW. Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, Turkułł, zawczoraj wrócił do Warszawy, zwiedziwszy Górnictwo, a mianowicie okręgi wschodnie i zachodnie, kopalnie Olkuskie i zakłady w Żarkach.

Rossya.

Z Gałaczu, dnia 4. Października.

(Gaz. Powsz.) — Podług ostatnich z Rossyi południowéj odebranych wiadomości, większa część flotty rossyjskiéj pod rozkazami Admirała Łazareff w Sebastopolu była zgromadzona. Wyglądano co chwila rozkazu zaambarkowania wojska, którego 48,000 w Krymie stoi. Wyprawa sama zostanie powierzona Generałowi Lüders. Do wyprawy téj przeznaczono 50 bateryi, 8 kompanii artyleryi konnéj, które podobnie już to w Sebastopolu, już to w Odessie na pierwsze skinienie do wyruszenia są gotowe.

Francya.

Z Paryża, dnia 21. Październ.

Moniteur parisien potwierdza dzisiaj w urzędowy sposób, że Królowa Krystyna w Port-Vendres wylądowała a stamtąd przez Perpignan i Montpellier ku Marsylii się zwróciła. «Zdaje się, dodaje inna gazeta, że Marya Krystyna już przed przeszło dwoma tygodniami własnoręczne pismo do Ludwika Filipa wydała, w którém oświadcza, iż koronę złożyć postanowiła, kiedy królestwa od napadów nadal ochronić nie jest w stanie. Prosiła Króla Francuzów, aby jéj okręt wojenny przysłał, na pokład którego ujśćby mogła, gdyby ją abdykacya na niebezpieczeństwa jakie narażać miała. Nie znamy dotychczas szczegółów jéj zaambarkowania się, ale zdaje się, że jéj żadnych przeszkód nie stawiano. Espartero tylko miał żądać, żeby młoda Królowa ziemi hiszpańskiéj nie opuszczała, oraz żeby Marya Krystyna swéj listy cywilnéj się wyrzekła. — Pan Matthieu de la Redorte urzędowanie swoje miał zasuspendować, kiedy jego listy wierzytelne go tylko u dworu

Maryi Krystyny zawierzytelniają. Poseł angielski przeciwnie jak pełnił, tak pełni funkcye swoje, ponieważ u Donny Izabelli jest zawierzytelniony.

Jedna z gazet tutejszych donosi: »Z pewnego źródła dowiadujemy się, że Poseł angielski, Lord Granville, wczoraj Panu Thiers odpowiedź Lorda Palmerstona na ultimatum francuzkie z d. 8. Października wręczył. Lord Palmerston oświadcza w nocie swojéj, że gabinet angielski wyrzeczonego przez Sułtana zrzucenia Mehmeda Alego cofnąć nie może, nie chcąc siły zbuntowanego lennika, o upokorzenie którego całéj Europie idzie, moralnie zwiększać. Odpowiedź ta gabinetu angielskiego miała na Ministrach francuzkich wielkie sprawić wrażenie i stać się powodem do żywego przemówienia się. Pan Thiers tego był zdania, iż do mowy od tronu paragraf wojowniczy wtrącić wypada; natrafił jednak na tak zacięty opór, że się do dymissyi podać chciał.«

Wszyscy Ministrowie wczoraj do St. Cloud się udali, aby Królowi pierwszy projekt do mowy od tronu przedłożyć.

Statek angielski «Nautilus« przywiózł wiadomość, że fregatta „la belle Poule« na przystani St. Heleny stanęła.

Presse zawiera następujący, tajemniczy artykuł: « Donoszą nam pod względem okoliczności, poprzedzających zamach Darmesa, szczegóły tak groźne i ważne, iż to instrukcyi pozostawiamy, wydobyć je na jaw, jeżeli istotnie ma tyle odwagi, aby rzeczy dochodzić, o czém teraz jeszcze wątpią. To co już wiedzą wzbudza obawę, żeby się jeszcze nie o czém gorszém dowiedziano. Darmes był podobno obecny na bankiecie reformistycznym w Chantillon. Ostatnie przetrząsanie pomieszkania jego doprowadziło do zabrania medalu, z dołączoną własnoręczną notą, o któréj nie wszystko donosim, co wiemy.« — W skutek artykułu tego główny Redaktor gazety Presse do Sędziego instrukcyjnego wezwany został.

Anglia.

Z Londynu, dnia 20. Października.

Dzisiejsze Gazety londyńskie zawierają pogłoskę o nowym zamachu na Króla Francuzów, który podług jednych ma być zabity, a podług drugich niebezpiecznie raniony. Pogłoska ta (bezzasadna podług Gazet paryskich z d. 20. b. m.) nie zasługiwała wprawdzie na wiarę, ale łącznie z wiadomością o złożeniu rządów przez Królowę Krystynę niepomyślny na giełdę wpływ wywarła. Globe, który pogłosce téj osobny poświęcił artykuł, donosi w dopisie o godzinie 6½ wieczorem, że w Ministerstwie spraw zagranicznych nie otrzymano żadnego zawiadomienia tego rodzaju i że wiadomość ta, jeżeliby prawdziwą być miała, tylkoby przez gołębie przyniesioną być mogła.

Dzienniki różnych stronnictw angielskich z wielkiem rorprawiają oburzeniem o zamachu na życie Króla Ludwika Filipa i wypadek ten prawie jednomyślnie rozjątrzającéj i wojną upojonéj radykalnéj prassie paryskiéj, Księdzu Lamenais i podobnego rodzaju ludziom przypisują.

Paryski Korespondent Globu sądzi, że zamach na życie Króla ten zapewne za sobą pociągnie skutek, iż się stronnictwo ministeryalne nieco do Konserwatywnego zbliży i tym sposobem stronnictwo pokoju nieco wzmocni.

Najnowsze wiadomości z Lizbony z d. 12. b. m. opiewają, że Królowa szczęśliwie z niebezpieczeństwa wyszła i dla tego buletynów nie wydają.

Margrabia Camden zakończył życie w wiejskiéj swéj posiadłości Kent, dożywszy lat 82; tytuły i dobra odziedzicza syn jego, teraźniejszy Hrabia Brecknock.

Nawal and Military Gazette utrzymuje, że do 31. Października 9 liniowych okrętów o 78 do 104 działach zupełnie będzie obsadzonych. Donosi także, że Lord J. Hay, jako Komodor drugiéj klassy, otrzyma dowództwo na morzu Środziemném, i mówi, że znajdujące się teraz przy flocie admirała Stopforda okręty parowe, są dostateczne, bez pomocy innych okrętów wojennych, do spotkania się z flottą admirała Hugon.

Z dnia 21. Października.

Pewnemu handlarzowi końmi w stolicy tutejszéj (podobno Panu Dyson) polecił był rząd francuzki dostawić mu 2000 koni; kupiec nie mógł zlecenia tego spełnić, ponieważ mu urząd skarbowy tego zabronił. Odtąd rozkaz Rady tajnéj wszelkie sprzedawanie i wyprowadzanie koni zakazuje.

«Britania« o 120 działach, dowodzona przez Kapitana Drake i przeznaczona do zawiezienia Kontre-Admirała Sir John Ommanney na morze Śródziemne, opuściwszy port Portsmouth'ski zawinęła do przystani Spithead. Okręt ten równie jak przeznaczony téż na morze Środziemne «Howe« o 120 działach, zajęty obecnie uzupełnieniem zasobów swoich. »Howe" ma na swym pokładzie 400 beczek nabojów (każda po 500 sztuk), i 250 skrzyń flint, w ogóle 5000 sztuk, przeznaczonych dla górali syryjskich. Sir John Ommanney udał się do Londynu po instrukcye swoje i zapewne d. 25. pod żagle wyjdzie.

Kuryer angielski o zamachu Darmesa bliższych udziela szczegółów. Według tych Darmes należeć miał do niegodziwego towarzystwa, co po klubach Jakobińskich w Francyi nigdy jeszcze istnieć nie przestało. Już przed kilku tygodniami rząd przez jednego herszta tego stowarzyszenia miał być zawiadomionym, że się do nowego zamachu gotują, ale nie można było dokładniejszych wiadomości zasięgnąć, kiedy przy nowéj organizacyi klubu przywódzcy sami tylko po 6—8 członków znają, a ci znowu ani nazwiska, ani stopnia przywódzców swoich nie znają. Przed miesiącem Francuza jednego, który długo był pod dozorem policyi, w Belgii zamordowano, właśnie gdy granicę francuzką przejść chciał. Morderca miał do klubu Paryskiego należeć i losem być przeznaczonym do spełnienia czynu tego, ponieważ zamordowany wzbraniał się uczynić zamach na życie Króla. Morderca, chociaż przez policyę ścigany, uszedł. — Gdy się Darmesa zapytano, dla czego Króla zamordować chciał, odpowiedział: «Zamordować nie jest właściwym wyrazem; on nas zabija, my jego zabijamy, to uczciwa wojna.« Na odezwę jednego z stróżów swoich: «Powiedz, nie byłem że ja pierwszy, którym cię zatrzymał?« odrzekł z pogardą: „Widzę, że każdy z nas ma liche zatrudnienie na téj ziemi.“ Postępowanie jego dowodzi bezwarunkowego fanatyzmu a takich ludzi niezliczona ilość w Paryżu.

Hiszpania.

Z Madrytu, d. 13. Październ.

Obecni tu deputowani Junt prowincyonalnych zgromadzali się dotąd w domu prywatnym; że zas wszystkie polityczne zgromadzenia są zakazane, prosili Szefa politycznego, aby im albo na ratuszu zbierać się dozwolił, albo też inne miejsce na ten cel przeznaczył. Odpowiedziano im, iż zbieranie się ich na ratuszu lub innem miejscu publicznem przybrałoby pozór, jak gdyby równocześnie dwie Junty w Madrycie posiedzenia odbywały, przez coby spokojność stolicy zakłuconą została; wypada zatem, aby spokojnie biegu wypadków czekali; a jeżeliby takowe zebrania się ich wymagały, dosyć czasu będzie, gdy ich prowincyonalna Junta madrycka do tego wezwie.

Uwięziono kilka osób, mających na celu zrobić Regentem Hiszpanii Wuja Królowéj, Don Francisco de Paula.

Z San Sebastyanu, d. 11. Październ.

Generał Felipe Rivero, Wicekról Nawarry i Generał Kapitan prowincyi biskajskich, wydał odezwę do zostającego pod jego rozkazami wojska, w któréj oświadcza, że pogłoska o zamiarze uszczuplenia przywilejów Biskajczyków i Nawarczyków jest czystém oszczerstwem i zarazem wzywa żołnierzy, aby się od wszelkiego wpływania do ostatnich politycznych wypadków wystrzegali.

Austrya.

Z Wiednia, dnia 15. Października

(*Gaz Regensburg.*) — Słychać, że do wszystkich prowincyi monarchii rozkazy niezwłocznego wzmocnienia (??) rozmaitych korpusów armii wysłano; powiadają, że się to stało, ponieważ nasz rząd i gabinet pruski (?) na konieczności wystawienia naprzeciw uzbrajaniom Francyi własnych uzbrajań, się poznały. Nie ręcząc zresztą za tę wiadomość, mogę jednak tyle Panu z pewnością donieść, że nadzieja utrzymania pokoju coraz bardziéj znika, co większa, — że nawet utrzymanie pokoju dla Francyi, rzeczą niepodobną poczytują. Zresztą owo tak nagłe postępowanie przeciw Mehmedowi Alemu nieprzyjemne tu sprawiło wrażenie. Osobliwie stan handlowy tutejszy i w Tryeście narzeka, że na Wschodzie rząd ustaje, któremu związki handlowe tyle zawdzięczają.

Włochy.

Z Rzymu, dnia 13. Październik.

(*Gaz. Powsz.*) — Listy z Neapolu wystawiają tameczny ogólny sposób myślenia w nader nieprzyjemnych kolorach i przyjmują prawie za rzecz pewną, że zniechęceni na przypadek wojny między wielkiemi mocarstwami wkrótceby otwarty bunt podnieśli. Na nieszczęście zaś i wojsko, Szwajcarów naturalnie wyjąwszy, nie najlepszym ma oddychać duchem. Doniesienia takowe wielkie przecież wzbudzają podejrzenie, gdy król d. 9. b. m. bez najmniejszéj obawy puścił się statkiem parowym do Sycylii, zkąd na imieniny Królowéj d. 15. powróci.

Wczoraj powrócił tu z swoją rodziną poseł francuzki przy św. Stolicy, Hrabia Latour-Maubourg. Spodziewano się go dopiero w końcu tygodnia, a wcześniejsze jego przybycie zdaje się być skutkiem teraźniejszych okoliczności, które wymagają, aby każdy dyplomat znajdował się na swojém miejscu. Sławny archeolog, professor Ed. Gerhard, przybył tu z Berlina. Wiadomości z Neapolu donoszą o trzęsieniach ziemi, które od Kalabryi aż do granicy rzymskiéj w pewnych przerwach czasu się powtarzały. Wezuwiusz dymi się od kilku dni bardzo mocno, i spodziewają się wybuchu.

Grecya.

Z Aten, dnia 27. Września.

Królestwo JMość przedsięwezmą w roku przyszłym znaczniejszą podróż. Królowa na wiosnę uda się do swych dostojnych rodziców do Oldenburga, a Król w jakiś czas potém opuści także Grecyą, udając się po swą małżonkę. Przed ich powrotem ma być ukończony nowy pałac rezydencyonalny, około którego i teraz 500 ludzi pracuje, a który wystawiony będzie według nowéj metody z ozdobnemi malaturami.

Turcya.

Zagrabska „Gazeta polityczna" pod dn. 3. Października donosi z nad granicy serbskiéj: »Otrzymane dotąd wiadomości z Serbii, opiewają zawsze jeszcze niepokojąco. Wszystkich urzędników, o których wnioskują, że są z Wuczyczem w związku, choćby o tém przekonania nie było, od urzędów oddalają. Dn. 16go Września wydano od ministeryum spraw wewnętrznych rozkaz do mieszkańców miasta Belgradu, jak się zachowywać i kierować mają na przypadek, gdyby oskarżeni Senatorowie i inni obżałowani, zaniedbali stawić się przed sąd nadzwyczajny. Obostrzono im, by w każdym razie byli policyi pod ręką, a mianowicie ażeby na to dawali baczność, by żaden niewinny niecierpiał, a z winnemi by się po ludzku obchodzono.«

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — »Dziennika domowego« wyszedł № 43. i zawiera: 1) Bogini mody. Powieść. (Dokończenie nastąpi.) — 2) Architektura, malarstwo, rzeźbiarstwo i muzyka, za Piastów, przez Michała Wiszniewskiego. (Dokończenie.) — 3) Ocean. — 4) Domowe gospodarstwo. Sposób angielski solenia i wędzenia szynek, ozorów, wołowiny i t. d. — 5) Rozmaitości, mody i objaśnienie ryciny.

Z Lwowa. — Dnia 14go b. m. odbył się w Czerwonogrodzie ślub małżeński Xięcia Adama na Wiśniczu Lubomirskiego z Xiężniczką Karoliną Ponińską. Po odebraniu w domu błogosławieństwa macierzyńskiego, udała się dostojna para do starożytnego kościoła, z przepychem ubranego i rzęsisto oświetlonego. U drzwi kościoła Państwo Młodzi przyjęci przez duchowieństwo i pokropieni wodą święconą, klęcząc wzywali pomocy Ducha Świętego. Miejscowy pleban zaintonował *Veni Creator*, a huczna muzyka odegrała hymn ten na chórze. Po modlitwie Państwo Młodzi przystąpili do stóp ołtarza: Pannę Młodą prowadził Jego Excellencya Retscha de Retschey Generał komenderujący Galicyi i Kalixt Xiążę Poniński, Pana Młodego Xiężniczka Hortenzya Ponińska i Hrabianka Dzieduszycka. Pleban miał do Państwa Młodych krótką ale czułą i piękną przemowę, nad którą jeszcze wymowniejszém było jego rozrzewnienie się, po czém ślub nastąpił.

Dowiadujemy się właśnie z pisma czasowego Galicya, iż Hrabina z Strzemboszów Ożarowska w Srokach, w majętności swéj położonéj niedaleko Lwowa, wraz z nadkomisarzem woiennym p. Schiesslerem, założyła pierwszy zakład pielęgnowania małych dzieci, i że instytut ten już przeszło 50 wychowańców między trzecim a szóstym rokiem obejmuje. Usiłują tam rozwijać fizyczne i moralne zdolności dzieci, pokazują im mnóstwo przedmiotów i zabawek, uczą piérwszych początków czytania i liczenia, słowem, starają się wszelkiemi sposobami zatrudnić je i zabawić. Proboszcz tamtejszy JX. Mikołaj Czestyński wspiéra szlachetną założycielkę swą gorliwością i poświęceniem się.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	D. 28. Październ. 1840. r.					
	od			do		
	Tal.	sgr.	fen.	Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	2	—	—	2	5	—
Zyta dt.	1	6	9	1	8	3
Jęczmienia dt.	—	24	—	—	25	—
Owsa dt.	—	20	—	—	22	6
Tatarki dt.	1	—	—	1	5	—
Grochu dt.	1	2	6	1	7	6
Ziemiaków dt.	—	11	6	—	12	6
Siana cetnar	—	22	—	—	23	—
Słomy kopa	4	15	—	4	20	—
Masła garniec	1	25	—	2	—	—
Spirytusu beczka	15	—	—	16	—	—